

Evropské správní právo

Zimní semestr

Úvod do problematiky

- Správa věcí veřejných v EU
- Evropské správní právo
- Právo společného správního prostoru.
- Evropské správní právo společné pro veřejnou správu (správu věcí veřejných) členských států EU
- Prameny evropského práva

Základní charakteristika

- vázanost států EU předpisy EU

*část právního řádu, která upravuje
společenské vztahy států EU*

ve veřejné správě

jsou vymezeny právními předpisy EU

Veřejná správa

- **soustava řídicích i výkonných**
- **činností správních orgánů** na území státu
-
- znamená, na základě právní norem schválených oprávněným orgánem, **regulovat vztahy občanské společnosti**, organizovat činnost v oblasti služeb veřejnosti, **kterou stát nebo jim pověřené subjekty, vykonávají ve veřejném zájmu.**

Veřejná správa

v podmínkách České republiky jsou
k výkonu státní správy povolány
orgány **státní správy**,
byl vytvořen **subsystem - samospráva**

(veřejnoprávní korporace tj. obce a kraje),
stát pověřil v přenesené působnosti, výkon
státní správy.

Státní správa EU

```
graph TD; A[Státní správa EU] --- B[jednání oprávněných orgánů jménem EU]; A --- C[mocenská činnost, nástroje k vynucení]; A --- D[monokratické vedení a rozhodování]; A --- E[normalizované správní řízení vedené zásadami];
```

jednání
oprávněných
orgánů jménem
EU

mocenská
činnost, nástroje
k vynucení

monokratické
vedení a
rozhodování

normalizované
správní řízení
vedené zásadami

Samospráva států EU

jednání
oprávněných
vlastním jménem,
na vlastní účet

činnost i
veřejnoprávních
korporací,
V ČR obce, kraje

kolektivní vedení
a rozhodování

výjimečné použití
správního řízení,
činnost na
základě smluv

Nahlížení na Evropské správní právo

upravuje společenské vztahy EU v oblasti veřejné správy, v její *organizační výstavbě, činnosti i uplatnění sankcí*

provází subjekty jednotlivých států EU při správě věcí veřejných

Nahlížení na Evropské správní právo

Správní právo EU (komunitární, podle Lisabonské smlouvy je používán název **právo EU** tedy unijní).

vytváří prostor k realizaci administrace vykonavatelům veřejné správy, tedy **právo společného správního prostoru**

charakterizovat jako **evropské správní právo společné pro veřejnou správu (správu věci veřejných) členských států EU**

Evropské správní právo

- **ovlivňuje ústavní pořádek členských států, prosazuje nové ústavní prvky evropského „vládnutí“ ve veřejném zájmu,**
- **nástroj pro rozhodování, kterým disponují oprávněné orgány EU,**
- významový posun od právních řádu členských států.

Evropské správní právo

vytváří prostor k realizaci administrace
(výkonu státní správy) vykonavatelů veřejné
správy,

právo společného správního prostoru.

Na tvorbě i realizaci se podílejí subjekty
členských států EU,

kteří ve veřejné správě vystupují a ovlivňují
správu věcí veřejných

je právem společným pro veřejnou správu členských
států EU při uplatňování společných zásad, oprávněných
subjektů k rozhodování.

Evropské správní právo

pro veřejnou správu členských států EU je doplňujícím systémem, i pro správně právní prostor členských států EU.

Je tvořen smluvními prostředky v rámci mezivládní spolupráce, dotýkajících se správy věcí veřejných záležitostí ve veřejném zájmu čl. státu EU.

Dohody v oblasti dopravy, životního prostředí, řešení předběžné otázky)

Evropské správní právo

Rada Evropy:

- rezoluce a doporučení Výboru ministrů, k činnosti veřejné správy, vč. postupů

Evropská unie

- správněprávní regulace, různé formy (nařízení, směrnice, ...)
- hmotné právo, vybrané oblasti: např. zemědělství, životní prostředí, kultury, školství,
- jen výjimečně obecná problematika (např. ochrana osobních údajů ve veřejné správě)
- proces (alespoň ne obecně)

Zásady Evropského správního práva

- ▶ **rovnosti stran,**
- ▶ **právní odpovědnosti**
- ▶ **přiměřenosti (proporcionality)**
- ▶ **vázanosti správních orgánů při rozhodování právními předpisy**
- ▶ **omezené volnosti správního rozhodování**
- ▶ **ochrany práv nabytých v dobré víře**
- ▶ **legitimního očekávání**

Evropské správní právo

správní právo EU, právo společného správního prostoru

(slouží k řízení administrativy, vyřizování věci subjektů, kooperace a integrace čl. států **při výkonu veřejné správy**)

výsledek právotvorných procesů, které vykonávají orgány EU, orgány čl. států EU

Evropské správní právo

samostatný systém práva odlišný od právních řádu čl. státu:

- čl. státy předaly **část kompetence** k integračnímu seskupení (supranacionální kompetence)
- vznikla výkonná moc (exekutiva) oprávněná k samostatné normotvorné aktivitě
- dělba práce mezi orgány EU
- svébytné právní společenství v němž důležitá role patří soudu **k řešení sporu, integraci, interpretaci a aplikaci práva**

Vedle psaného práva v Evropském správním právu zaujímají důležitou roli **obecné právní zásady**,

je zpravidla nekodifikované (předpisy nejsou v zákoníku)

- vytváří subjekt, kterého se předmět práva týká
- nařizovací prvky subjektů veřejné správy
- při rozhodování má přednost psané právo
- podléhají častým změnám (např. předběžná otázka)

Psané právo

Je tvořeno právními normami – zachyceno stálým způsobem (v České republice Sbírka zákonů ČR)

Kontrola dodržování právních předpisů (Evropská úmluva o ochraně práv člověka)

Pro některé čl. státy kritický stav ESP (nerozvinuto ústavní právo, správní soudnictví)

Nepsané právo

není zachyceno v písemné podobě, předává se ústním podáním (právní obyčej)

Neposkytuje míru právní jistoty, kontinentální právo se od něho odklání

Soudcovské právo

(klíčová role ve vývoji ESP znalci $\frac{3}{4}$ poznatků se odráží pro rozhodování případů)

Obecné zásady EŠP

jde o tzv. primární právo

Tvůrce zásad je Evropský soudní dvůr,
obsahují **základní povinnosti**, členské státy je v
detailech upraví, aby odpovídaly potřebám

Některé z výše uvedených zásad:

**rovnost, vázanost správy, omezená volnost
správního rozhodování, ochrana nabytých
práv, legitimního očekávání, proporcionalita**

Vznik Evropského správního práva

důvod historicko - srovnávací, v
členitosti evropského právního prostoru

V evropské právní kultuře jsou
2 velké evropské právní systémy
jsou rovnocenné a konkurence schopné.

Evropské správní právo

je rozdílně tradováno z pozic jednotlivých vlivných národních systémů

Velká Británie,

Francie,

německy mluvící středoevropské země

Prameny práva - důležité smlouvy

- ▶ **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a její dodatkové protokoly,**
- ▶ **Evropská sociální charta a její dodatkové protokoly,**
- ▶ **Evropský zákoník sociálního zabezpečení,**
- ▶ **Evropská úmluva o získávání informací a důkazů týkajících se správních věcí v zahraničí,**
- ▶ **Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci obcí a úřadů s dodatkovými protokoly,**
- ▶ **Úmluva o ochraně osob při automatizovaném zpracování osobních dat s dodatkovým protokolem,**
- ▶ **Evropská charta místní samosprávy,**
- ▶ **Evropská úmluva o uznání právní subjektivity mezinárodních nevládních organizací,**
- ▶ **Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových věcech**

Základ pro ESP

**Evropská úmluva o ochraně lidských
práv a základních svobod**

V oblasti základních sociálních práv
Evropská sociální charta

Rozlišují se dva základní okruhy -
štrasburský a lucemburský

Štrasburský okruh základních práv

Pro ESP - rozhodující - Štrasburský systém **omezuje některá tradiční privilegia úřadů** tím, klade vysoké nároky na korektnost správního řízení:

- ▶ **právo na spravedlivý proces**, požaduje garanci práva, slyšení účastníků, práva na včasné vyřízení věci a práva na přezkoumání rozhodnutí nezávislým orgánem,
- ▶ **právo, které chrání pluralitu názorů**, ve vztahu k povinnostem státních zaměstnanců,
- ▶ **právo ochrany oprávněných vlastnických a majetkových zájmů**, zvláště při střetu veřejných a soukromých zájmů.

Lucemburský okruh základních práv

Prohlášení základních práv a svobod přijaté Evropským parlamentem v roce 1989 rozšiřuje oproti standardu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod:

- ▶ právo na **odpovídající pracovní podmínky a sociální zabezpečení**,
- ▶ právo **přístupu k informacím ve veřejné správě**.

Prameny

práva EU též komunitární právo,
právo unijní

ES/EU získala od členských států pravomoci vytvářet právní systém, je vybudován na principu nadstátnosti

- Zřizovací smlouvy
- Subsidiární smlouvy
- Akty členských států

Smlouvy a akty členských států EU

Mezinárodní smlouvy

sjednané mezi členskými státy, **předmětem jsou skutečnosti patřící do kompetence EU.**

Členové EU mohou přijímat na zasedáních rozhodnutí (**akty**):

obecné právní zásady,
základní lidská práva

Komunitární právo

Nařízení obecně závazný právní akt

Směrnice zavazuje jen subjekty, kterým je adresován (formy přijetí a dosažení cíle je na členském státu

Rozhodnutí individuální akt zavazuje jednotlivce

Doporučení mají orientační charakter

Prameny unijního práva

Soubor primárních a sekundárních norem vznikajících mezivládní činností

- ▶ Primární unijní právo jsou např. **protokoly, prohlášení přijaté** v souladu s komunitárním právem
- ▶ Sekundární unijní právo tvoří akty z unijního práva primárního
(**prováděcí akt Smlouvy o EU**)

Shrnutí

Evropské správní právo je společné všem evropským státům, (souvislost s evropskou politickou a hospodářskou integrací)

→ nástroj, kterým disponují oprávněné orgány k dosažení stanoveného cíle

→ soubor norem sloužící k rozhodování o právech a povinnostech subjektů

Evropské správní právo pro veřejnou správu členských států EU je doplňujícím systémem,

i pro správně právní prostor členských států EU.

Je tvořen **smluvními prostředky**

Prameny evropského správního práva – rozdělené

na prvotní a subsidiární